

Remus Crețan

Vasile Frățilă

Dicționar geografico-istoric și
toponimic al județului Timiș

colecția
TERRA

EU Editura Universității de Vest

Acest volum este cofinanțat de Consiliul Județean Timiș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CREȚAN, REMUS

Dicționar geografico-istoric și toponimic al județului Timiș/ Remus Crețan,

Vasile Frățilă. — Timișoara: Editura Universității de Vest, 2007

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-7608-64-2

I. Frățilă, Vasile

81'374.2:811.135.1'373.21:913(498-35 Timiș)=135.1

Editor: Adrian Bodnaru

Paginare: Dragoș Croitoru

© Copyright, 2007, Editura Universității de Vest
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială, pe orice suport,
fără acordul scris al editurii, este interzisă.

EDITURA UNIVERSITĂȚII DE VEST
300223 — Timișoara, Bd. V. Pârvan nr. 4,
BCUT, cam. 010 B, tel./fax: 0256 592 253

PREFATĂ

Lucrarea de față se integrează în tematica cercetărilor de interes național privitoare la elaborarea de dicționare geografico-istorice și toponomastice județene. Este primul dicționar geografico-istoric care surprinde atât evoluția istorico-geografică a localităților din județul Timiș cât și microtoponimia existentă în vatra acestora.

Județul Timiș, ca parte componentă a vechii provincii Dacia, a fost locuit de daco-romani. Pe acest teritoriu a fost extins ulterior și ducatul lui Glad, formațiune statală româno-slavă. După ce a fost cucerită de unguri, Timișoara devine sediul pașalâcului turcesc până în jurul anului 1718. În perioada 1718 - 1918, timp de exact două secole, se face simțită în toponimia județului influența administrației habsburgice și austro-ungare.

După destrămarea Imperiului Habsburgic în anul 1918, toponimele județului sunt trecute în mod firesc în forma oficială românească. Realitatea istorică s-a reflectat și în toponimie. Alături de oiconimele și microtoponimele aparținând populației românești băștinașe se găsesc și toponime datorate minorităților naționale (sârbă, germană, maghiară, bulgară etc.) în spațiile geografice în care acestea și-au desfășurat activitatea social-economică. O bună parte a acestor toponime nu sunt altceva decât traduceri din limba română în cea a minoritarilor. Stratificarea microtoponimelor este activă și în prezent. Populația românească din fostele sate șvabești a devenit majoritară după 1990 și a preluat o serie de toponime germane mai mult sau mai puțin adaptate limbii române. Elocvente sunt exemple precum *Flur*, *Vizän*, *Überland* etc.

Localitățile județului Timiș sunt prezentate după forma în care apar la recensământul din anul 2002, ținând cont și de noua organizare administrativă adoptată la 1 ianuarie 2004. În acest context, studiul începe cu municipiile și orașele județului, și continuă alfabetic cu prezentarea comunelor și satele aparținătoare acestora. S-a urmărit elaborarea unui istoric al transformării numelor de localități pe baza indicării principalelor „momente” istorice care relevă existența localității respective: listele dijmelor papale, diplomele istorice maghiare, defterurile turcești, consemnările lui Marsigli, hărțile habsburgice (Harta lui Mercy de la 1723 - 1725, Harta oficială din 1761, Harta lui Grisellini de la 1776), dicționarele și lucrările istorice semnificative, elaborate de istoricii străini (Korabinsky, Valyi, Fényes, Nagy etc.) și români (C. Suci și N. Ilieșiu). Au fost aduse completări privind situația colonizărilor și a altor probleme social-economice din trecut și din prezent redade de cercetătorii geografi și istorici.

Cea mai mare parte a materialului microtoponimic a fost preluată din dosarele lui Nicolae Ilieșiu. Acesta a cules toponimele în urma unui chestionar lansat primăriilor din Banat imediat după Marea Unire. El a indicat următoarele categorii de toponime: *nume de*

lanuri, nume de ape (râuri, pâraie, bălți, lacuri), nume de văi, nume de dealuri, nume de părți de sat și nume de străzi. Aceste microtoponime au fost preluate, în anul 2000 de către conf. univ. dr. Remus Crețan, în urma unui stagiu de cercetare de trei luni la Biblioteca Arhivelor Statului și la Muzeul Banatului din Timișoara. În localitățile unde N. Ilieșiu nu a indicat toponime sau a redat un număr redus al acestora s-a apelat la completarea inventarierii toponimelor din DTB (*Dicționarul toponimic al Banatului*) și din cercetările proprii ale autorului sub două aspecte: fie direct pe teren, fie prin aportul unor studenți (sau absolvenți) din localitățile respective.

Principiile de redactare și de explicare a microtoponimelor amintite sunt cele stabilite în cadrul sectorului de onomastică de la Institutul de Lingvistică din București, cu unele modificări impuse de trecutul istorico-geografic și lingvistic al Banatului, urmat de autorii *Dicționarului toponimic al României. Oltenia (DTRO)* și de cei ai *Dicționarului toponimic al Banatului (DTB)*. Microtoponimele existente în fostele sau actualele sate germane, sârbești, maghiare etc. s-au păstrat în forma istorică a indicării acestora. Fiecare articol, redactat pentru un toponim anume, dă informații cu privire la aspectul geografic al terenurilor, importanța economică și, în cele mai multe cazuri, indică poziția acestora în vatra localității. Pentru localizarea corectă a toponimelor s-a apelat la hărți (istorice, topografice și geografice) vechi și actuale. Datorită rezistenței temporale a toponimelor, se observă că majoritatea numelor de locuri redade de N. Ilieșiu și de DTB apar și în prezent. Dacă un toponim este înregistrat identic și la Ilieșiu și în DTB, atunci s-a păstrat citarea primului autor în ordine istorică. Acolo unde același toponim este transcris sau preluat diferit de cele două surse, sunt relatate ambele forme, varianta oferită de DTB fiind trecută în paranteză: de ex. *Balta Martița (Mârçița)*.

Descrierea locului desemnat de toponim este indicată prin termeni din limba literară și din domeniul geografic. Deoarece multe microtoponime se repetă, pentru explicarea acestora s-au utilizat trimiteri la prima explicare, prin *vezi supra p.* sau *vezi infra p.* Dacă un nume geografic provenit dintr-un apelativ comportă mai multe sensuri, se indică sensul exact al acestuia conform naturii locului respectiv. Cu excepția toponimelor cu explicație simplă, la toate celelalte toponime sunt redade confirmări ale explicațiilor acestora prin citarea autorilor studiați în lucrări de specialitate (articole, studii și dicționare explicative, toponimice, istorice și geografice).

Prin datele lingvistice, istorice și geografice pe care le oferă, dicționarul se adresează unei palete largi de specialiști, interesați de configurația terenului, istoria locului respectiv, dar mai ales de toponimele minore existente până la sosirea comuniștilor. Este cunoscut faptul că sistemul comunist a urmărit ștergerea unor nume de locuri, astfel încât problema actuală a împărțirii terenurilor agricole poate lua în considerare și elemente geografico-istorice din acest dicționar. În concluzie, considerăm că dicționarul ar putea contribui ca instrument de lucru în favoarea geografului (prin compararea numelor actuale cu cele interbelice), a istoricului (prin banca de informații utile fiecărei localități), a lingvistului (prin multiplele nume noi descoperite și explicate) și a specialiștilor din domeniul agriculturii. De asemenea, poate contribui la o imagine mai clară asupra graiului bănățean și istoriei limbii române, la clarificarea unor probleme de istorie a localităților județului și la o imagine concretă din punct de vedere geografic asupra vechilor microtoponime timișene.

CUPRINS

Prefață	5
I. STRATIFICAREA NUMELOR DE LOCALITĂȚI URBANE ȘI MICROTOPONIMIA URBANĂ	9
1. TIMIȘOARA	9
2. LUGOJ	14
3. Măguri	16
4. Tapia	17
5. BUZIAȘ	18
6. Bacova	21
7. Silagiu	22
8. CIACOVA	25
9. Cebza	27
10. Macedonia	28
11. Obad	29
12. Petroman	30
13. DETA	32
14. Opațița	35
15. FĂGET	36
16. Bătești	37
17. Begheiu Mic	38
18. Bichigi	39
19. Brănești	41
20. Bunea Mare	42
21. Bunea Mică	44
22. Colonia Mică	44
23. Jupânești	45
24. Povârgina	46
25. Temerești	47
26. GĂTAIA	48
27. Butin	50
28. Percosova	52
29. Sculia	53
30. Șemlacu Mare	55
31. Șemlacu Mic	56
32. JIMBOLIA	58
33. RECAȘ	60
34. Bazoș	63
35. Herneacova	64
480	479

36. Izvin	66
37. Nadăș	67
38. Petrovaselo	69
39. Stanciova	71
40. SÂNNICOLAU MARE	73

II. STRATIFICAREA NUMELOR DE LOCALITĂȚI RURALE ȘI MICROTOPONIMIA RURALĂ

41. Balinț

- 42. Bodo
- 43. Fădimac
- 44. Târgoviște

45. Banloc

- 46. Dolaț
- 47. Livezile
- 48. Ofsenița
- 49. Partoș
- 50. Soca

51. Bara

- 52. Dobrești
- 53. Lăpușnic
- 54. Rădmănești
- 55. Spata

56. Bârna

- 57. Botești
- 58. Botinești
- 59. Drinova
- 60. Jurești
- 61. Pogănești
- 62. Sărăzani

63. Beba Veche

- 64. Cherestur
- 65. Pordeanu

66. Becicherecu Mic

67. Belinț

- 68. Babșa
- 69. Chizătău
- 70. Gruni

71. Bethausen

- 72. Cladova
- 73. Cliciova

77
77
78
79
79
80
82
83
86
86
88
89
90
91
91
92
93
94
95
95
96
97
98
98
100
100
101
102
103
104
105
106
107
108

74. Cutina	109
75. Leucușești	110
76. Nevrincea	110
77. Biled	111
78. Birda	112
79. Berecuța	114
80. Mânăstire	115
81. Sângeorge	116
82. Bogda	117
83. Altringen	118
84. Buzad	119
85. Charlottenburg	120
86. Comeat	122
87. Sintar	124
88. Boldur	125
89. Jabăr	126
90. Ohaba-Forgaci	127
91. Sinersig	128
92. Brestovăț	128
93. Coșarii	130
94. Hodoș	132
95. Lucareț	133
96. Teș	134
97. Cârpiniș	135
98. Iecea Mică	137
99. Cenad	138
100. Cenei	140
101. Bobda	141
102. Checea	142
103. Chevereșu Mare	143
104. Dragșina	145
105. Vucova	147
106. Comloșu Mare	148
107. Comloșu Mic	150
108. Lunga	151
109. Coșteiu	152
110. Hezeriș	153
111. Păru	154
112. Țipari	155
113. Valea Lungă Română	156
114. Criciova	157
	481

109	115. Cireșu	158
110	116. Cireșu Mic	159
110	117. Jdioara	159
111	118. Curtea	160
112	119. Coșava	161
113	120. Homojdia	163
114	121. Darova	163
115	122. Hodoș	165
116	123. Sacoșu Mare	166
117	124. Denta	168
118	125. Breștea	170
119	126. Rovinița Mare	171
120	127. Rovinița Mică	173
121	128. Dudeștii Noi	173
122	129. Dudeștii Vechi	174
123	130. Cheglevici	176
124	131. Colonia Bulgară	177
125	132. Valcani	178
126	133. Dumbrava	180
127	134. Bucovăț	181
128	135. Răchita	182
129	136. Dumbrăvița	183
130	137. Fârdea	184
131	138. Drăgsinești	185
132	139. Gladna Montană	187
133	140. Gladna Română	188
134	141. Hăuzești	189
135	142. Mâtnicu Mic	189
136	143. Zolt	191
137	144. Fibiș	192
138	145. Foeni	194
139	146. Cruceni	196
140	147. Găvojdia	197
141	148. Jena	198
142	149. Lugojel	199
143	150. Sălbăgel	200
144	151. Ghilad	201
145	152. Gad	202
146	153. Ghiroda	204
147	154. Giarmata-Vii	205
148	155. Ghizela	206

286	156. Hisiaș	207
287	157. Paniova	208
288	158. Șanovița	209
289	159. Giarmata	210
291	160. Cerneteaz	212
292	161. Giera	214
293	162. Grănicerii	217
294	163. Toager	219
295	164. Giroc	220
296	165. Chișoda	223
297	166. Giulvăz	225
298	167. Crai Nou	226
299	168. Ivanda	227
300	169. Rudna	229
301	170. Gottlob	231
302	171. Vizejdia	232
303	172. Ieccea Mare	234
304	173. Jamu Mare	235
305	174. Clopodia	237
306	175. Ferendia	240
307	176. Gherman	241
308	177. Lățunaș	243
309	178. Jebel	244
310	179. Lenauheim	246
311	180. Bulgăruș	247
312	181. Grabaț	248
313	182. Liebling	249
314	183. Cerna	251
315	184. Iosif	252
316	185. Lovrin	253
317	186. Margina	255
318	187. Breazova	256
319	188. Bulza	257
320	189. Coșevița	258
321	190. Coșteiu de Sus	258
322	191. Groși	260
323	192. Nemeșești	261
324	193. Sintești	261
325	194. Zorani	262
326	195. Mașloc	263
327	196. Alioș	264

197. Remetea Mică	266
198. Mănăștiur	267
199. Pădurani	268
200. Remetea Luncă	269
201. Topla	271
202. Moravița	272
203. Dejan	274
204. Gaiu Mic	275
205. Stamora Germană	276
206. Moșnița Nouă	277
207. Albina	278
208. Moșnița Veche	279
209. Rudicica	281
210. Urseni	281
211. Nădrag	283
212. Crivina	284
213. Nițchidorf	285
214. Blajova	286
215. Duboz	288
216. Ohaba Lungă	288
217. Dubești	289
218. Ierșnic	290
219. Ohaba Română	292
220. Orțișoara	294
221. Călacea	295
222. Cornești	297
223. Seceani	297
224. Parța	299
225. Pădureni	300
226. Peciu Nou	302
227. Diniăș	303
228. Sânmartinu Sârbesc	304
229. Periam	306
230. Pesac	308
231. Pietroasa	310
232. Crivina de Sus	311
233. Fărășești	312
234. Poieni	313
235. Pișchia	314
236. Bencecu de Jos	317
237. Bencecu de Sus	318

306	238. Murani	319
308	239. Sălciua Nouă	320
309	240. Racovița	321
370	241. Capăt	323
373	242. Drăgoiești	325
374	243. Ficătar	325
375	244. Hitiaș	327
376	245. Sârbova	328
378	246. Remetea Mare	329
379	247. Bazoșu Nou	330
379	248. Bucovăț	331
380	249. Ianova	332
381	250. Sacoșu Turcesc	333
382	251. Berini	335
383	252. Icloda	336
385	253. Otvești	337
386	254. Stamora Română	337
389	255. Uliuc	338
390	256. Unip	339
391	257. Saravale	340
391	258. Satchinez	342
392	259. Bărăteaz	343
394	260. Hodoni	344
395	261. Săcălaz	345
396	262. Beregsău Mare	346
397	263. Beregsău Mic	347
398	264. Sânnandrei	348
399	265. Carani	349
400	266. Covaci	350
401	267. Sânmihaiu Român	350
402	268. Sânmihaiu German	352
403	269. Utvin	353
404	270. Sânpetru Mare	354
405	271. Igrăș	355
406	272. Secaș	357
407	273. Checheș	359
408	274. Crivobara	360
409	275. Vizma	363
410	276. Șag	363
411	277. Șandra	365
412	278. Uihei	366
484		485

279. Știuca	366
280. Dragomirești	368
281. Oloșag	369
282. Zgribești	370
283. Teremia Mare	373
284. Nerău	374
285. Teremia Mică	375
286. Tomești	376
287. Baloșești	378
288. Colonia Fabricii	379
289. Luncanii de Jos	379
290. Luncanii de Sus	380
291. Românești	381
292. Tomnatic	382
293. Topolovățu Mare	383
294. Cralovăț	385
295. Ictar-Budiniți	386
296. Iosifalău	389
297. Șuștra	390
298. Topolovățu Mic	391
299. Tormac	391
300. Cadăr	392
301. Șipet	394
302. Traian Vuia	395
303. Jupani	396
304. Săceni	397
305. Sudriaș	398
306. Surducu Mic	399
307. Susani	400
308. Uivar	401
309. Johanisfeld	402
310. Otelec	403
311. Pustiniș	404
312. Răuți	405
313. Sânmartinu Maghiar	406
314. Variaș	407
315. Gelu	408
316. Sânpetru Mic	409
317. Victor Vlad Delamarina	410
318. Herendești	411
319. Honorici	412
	486

320. Pădureni	412
321. Petroasa Mare	413
322. Pini	414
323. Visag	415
324. Voiteg	416
325. Folea	417
Abrevieri	419
Sigle și abrevieri bibliografice	419
Indice de autori	433
Indice de toponime	437
Harta localităților din județul Timiș conform atestărilor documentare, pe secole	489

